

manjkanja. V stradajočih krajih je bilo prodanih 80 tisoč žensk za 2 do 3 dolarje in za izkupiček so kupovali hrano.

Dekle, ki strelja najbolje. Na športnem prostoru v americkanskem mestu St. Louis se postavlja s streljanjem 15 letna Arlen Brown. Hoče postati streljaška mojsterica na celem svetu. Zadene iz revolverja na užigalnik na precejšnje razdaljo v ustih lastnega očeta cigaro, da se ta užge po strelu, ki je le opasen za smodko in ne za očetovo glavo.

Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« grenčica prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v molih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav milo učinkujoč način »Franz Josefova voda«, ki je zlasti prikladen za nežno rast ženskega telesa. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecijskih trgovinah.

Čudo avstralskih rek.

Avstralske reke so pravo čudo vod na celem svetu. Ob vročih poletnih mesecih so struge avstralskih rek suhe. Ako pa začne deževati, so bregovi rek takoj polni in voda preplavi cele pokrajine. Navadno vedo poljedelci in živinorejci kedaj bo nastopil deževni čas in se umaknejo povodnji pravočasno. Velikokrat jih pa varajo izkušnje in tedaj je joj za človeka in živino!

Ena avstralskih posebnosti med rekami je takozvani Fitzroy. Ob suši je njena struga prava puščava, polna kamenja ter peska. Le tu in tam se skriva pred solnčnimi žarki kaka mlaka. Puščavska slika se pa spremeni z neverjetno naglico. Izdaten dež v notrajnosti napolni strugo in valovje se podi šumeč ter hromeč po dolini proti morju. Na mah zginejo globoke razpokline v strugi in po pred kratkem puščavski ravni se udiraš do kolen v blato. Naenkrat se pojavijo oblaki pikajočih muh, žabe in raki zapustijo skrivališča v podzemeljskih luknjah in v 24 urah je poprej obupna pokrajina ogrnjena v sveže zeleno obleko severno zapadne avstralske spomladi.

Ob času pojava valovja drvijo proti hribom črede govede, konj, vrečarji, divje mačke, da celo kače ter kuščarji. Kljub vsej opreznosti pogine v valovih reke Fitzroy letno na tisoče govede, ker narašča ravno ta reka tolikokrat čisto iznenada.

Je pa tudi nemogoče, ako se utrga kje oblak, zbrati pred povodnjo deset do stotisoč ovac, govede ter konj po 15 do 40 milj in še več razsežnih pašnikov.

Nemec, ki je pred kratkem doživel nenavadno povodnj reke Fitzroy, beleži o tem pojavu to-le:

»Bilo je neznosno vroče, ko sem se mudil nekaj dni pri bogatem živinorejcu ob čisto vsušeni strugi reke Fitzroy. Vsakojake črede domače živine so pobirale posamezne bilke že usahle trave. Necega popoldne, ko je soince najbolj pripekalo in ni bilo nikjer na nebu niti ene meglice, je dal

gospodar hlapcem povelje, takoj zbrati črede, ker povodenj že brzi z neugnano silo s hribov v dolino. Služinčad je nagnala črede na konjih z vso naglico in šlo je v najbolj divjem galopu proti strugi reke, preko katere so bile višine in rešitev za človeka ter žival. Ko smo bili še oddaljeni par kilometrov od toka, smo videli, kako se nam podijo nasproti valovi, ki so že bili prestopili strugo in so se razlivali po puščavski ravni. Kmalu nas je objela povodenj. Živali so skraja vzradoščene, ker se pri plavanju napijejo in jim dene po toliko mesečni vročini hladilna voda dobro. Konji plavajo naprej, za temi najmočnejši bik, krave in slednjič ovce. Krog plavajočih čred se podijo psi čuvarji in hlapci na konjih, da držijo z biči živali skupaj, ker s posameznimi in razkropljenim komadi bi valovi hitro in za vedno opravili.

Gledal sem plavanje in prerivanje med bobnečim valovjem. Bili smo že na sredini reke in takorekoč izven nevarnosti, ko je začelo govedo tuliti, ovce preplašeno meketati in psi čuvarji so jo udrli vsak svojo pot. Strašen, dolg in na zunaj črni gobec se je prikazoval iznad valov zdaj tu zdaj tam. Z groznim gobcem vred je izginjal pod vodo, sedaj pes, pa zopet ovca. Nepopisen strah se je oprjel celega pobega in vse je napelo zadnje sile, da se prerine do bližnjega brega, kjer je bila rešitev pred povodnjo in pošastjo s črnim gobcem.

Ko sva priplavala z gospodarjem na konjih na trda tla, je tik za nama obupno zahropel orjaški bik, ki je bil plavaški vodja goveje črede. Izginjal je hropeč pod vodo in preko njega se je metala za avstralske kraje pravcata pošast — dolgi črni krokodil.

Ves iznenaden nad to prikaznijo sem vprašal Avstralca, odkod za Boga milega se je vzel v avstralski reki — krokodil? Pojasnil mi je, da ni sicer te tolikanj opasne golazni tamkaj veliko. Posamezni krokodili se skrivajo v dobi puščavske suše v podzemeljskih duplinah ob reki, kjer ostane še vedno nekaj vode. Izstradani so in ko prihrumi povodenj, se spustijo iz skrivališč po reki, ker vedo, da jih čaka plen in nasičenje za nekaj mesecev.

Navadno se lotijo le psov in ovac, ta je bil pa že nekaj izrednega, ker je prepral pod vodo največjemu biku trebuh in si ga bo sedaj med drčanjem po reki privoščil.

Sicer smo se rešili z malenkostnimi izgubami iz vodne nevarnosti, — a ogromni črni krokodil in nepopisni

strah med plavajočo čredo ob njegovem pojavu mi bo ostal vedno v spominu.«

*

Nehvaležnost — plačilo sveta.

Dne 18. junija je bila 50 letnica smrti moža Nemca, ki je odkril širšemu svetu ameriško pokrajino ki je razdeljena na pripadnost med Zedinjene države in Mehiko — Kalifornijo.

Ta zaslužni mož je bil Avguštin Sutter, rojen 28. februarja 1803 v Kandenu na Badenskem v Nemčiji. Njegovi roditelji so se pozneje preselili v Švico in Avguštin je imel knjigarno v Burgdoru pri Bernu.

Nesreča v denarnem poslovanju ga je prisilila, da se je preselil v Missouri v Ameriko. Tukaj je imel srečo, ko je spremljal trgovske karavane v Santa Fe, ki je bilo tedaj glavno trgovsko mesto med Zedinjenimi državami ter Mehiko. Pridobil si je precejšnje premoženje, ki ga je sililo, se podati na pot in razkriti trgovini ter prometu še do tedaj neraziskane severnoameriške pokrajine. Od lovcev je zvedel o Kaliforniji, ki je čudovito bogata na naravnih zakladih, ki pa počivajo nedvignjeni ter neizrabljeni.

Dne 4. julija 1839 je izstopil Sutter z jadrnice v kaliforniškem glavnem mestu Montrevey. Videl je na lastne oči, kako je Kalifornija, ogromni del Mehike, v vsakem oziru popolnoma v propasti. Vse dobro, kulturno ter blagodejno, kar so bili ustvarili misijoni, je že bilo uničeno, ker se je polastila cvetočih misijonskih postaj državna oblast. Cela pokrajina je bila tedaj v oblasti nekaj sto mehikanskih veleposestnikov, ki so pa delali le toliko, da so sami živeli dobro, za drugo se pa niso zmenili.

Tedajni kalifornijski guverner Alvarado je podelil podjetnemu Nemcu dovoljenje za naselitev.

Sutter se je podal iz San Franciska z nekaj čolni navzgor po reki Sacramento. V Sacramento, ki je danes imenitno kalifornijsko mesto, si je postavil dve leseni stavbi in eno hišo iz kamenja. Svojo naselbino je imenoval kot Nemec-Švicar »Nova Helvecija«. Pozneje je pozidal na naselbini še trdnjavo, ki bi naj odbijala napade Indijancev in mehikanskih roparjev. Skrajna je imel nepopisne težave, ker ni maral ostati pri njem uslužben nobeden belokožec. Vztrajali so v koloniji le še črnici Kanaki iz Hawai.

Sutter je kmalu spoznal rodovitnost

Vse društvene knjižnice

ki so znale vpeljati Karl Mayove spise, poročamo, da te knjige ljudje izredno radi čitajo. Prva knjiga „KRIŽEM PO JUIROVEM“ obsega štiri zvezke, vsak stane Din 13—, celotna knjiga vezana polplatno Din 65—, celoplatno Din 70—. Druga knjiga „PO DIVJEM KURDISTANU“ do sedaj izšla dva zvezka po Din 13—. Naroda se pri

TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU